

Otázka: Ekonomická integrace

Předmět: Ekonomie a finance

Přidal(a): Ivanka

Světová hospodářská centra

Jedním z ekonomických centrem světa je Evropská unie. Dalším centrem se nachází v Severní Americe - USA - a v Asii - hlavně Čína a Japonsko.

Ekonomické centrum

- je místo, kde se koncentruje hospodářská aktivita

Ve všech ekonomických centrech převažují principy tržní ekonomiky, přesto má každé centrum svá specifika.

Význam center se liší i dalších ohledech, např. V jejich podílu na světovém obchodu

Rozdíly mezi centry částečně plynou i z odlišných modelů kapitalismu, které odráží postoje a hodnoty obyvatel (např. Tradice, normy)

Internacionalizace

- je proces, v něm se jev stává mezinárodním

Globalizace

- je z pohledu ekonomie proces, při němž dochází k propojování dílčích (národních, regionálních) trhů do jednoho celku (světového hospodářství)
- propojování může probíhat na trzích zboží a služeb, kapitálu i pracovní síly
- intenzita globalizace se mění v čase

Globální problémy

- jsou jevy, které negativně ovlivňují nebo mohou ovlivňovat celé lidstvo, a které jsou přitom takto vnímány
- mezi nejčastěji zmiňované současné globální problémy patří např. Nerovnoměrné rozdělení bohatství, ekologická situace a vyčerpání surovin

Typickým příkladem vyčerpání nerostných surovin je ropa.

Globální problémy vyžadují globální řešení. Na řešení některých problémů (např. Globální oteplování) spolupracují vlády. V řešení jiných (např. Nemoci jako je malárie) se výrazně podílejí i neziskové organizace (např. Lékaři bez hranic)

Ekonomická integrace

- označuje provázanost jednotlivých ekonomik
- ve světovém hospodářství existuje několik stupňů hospodářské integrace lišících se mírou propojenosti ekonomik, a to zóna volného obchodu, celní unie, společný trh, hospodářská, měnová, úplná ekonomika a politická unie.

S ekonomickou integrací se sami nejčastěji setkáme v podobě přeshraničních transakcí tržních subjektů. (vývoz a dovoz zboží či služeb z jedné země do druhé, přesuny kapitálu či migrace pracovníků)

Celní unie

- existuje společná celní politika vůdčí ostatním zemím

Ekonomická a politická unie

- sjednocení politického systému
- příkladem je vznik spojených států amerických ve druhé polovině 18. století.

Mezinárodní ekonomické organizace

- jako sdružení zemí sledující určitý společný hospodářský cíl členíme podle šíře jejich působení:

Organizace celosvětové (např. Světová banka)

Organizace regionální (např. Evropské sdružení volného obchodu)

Některé organizace zahrnují téměř všechny země svět (např. Organizace světových národů – OSN), jiné mají výrazně užší členstvo (např. Evropská unie – EU)

Přímo na půdě OSN funguje řada organizací s ekonomických

Jednotlivé stupně mezinárodní ekonomické integrace:

1. **Pásmo volného obchodu** (odstranění cel mezi státy, např. Dohoda o severoamerickém volném obchodu)
2. **Celní unie** (odstranění cla + společná celní politika vůči třetím zemím, např. do roku 2004 celní unie mezi ČR a Slovenskem)
3. **Společný trh** (celní unie + volný pohyb výrobních faktorů, např. Středoamerický společný trh)
4. **Hospodářská unie** (společný trh + harmonizace národních ekonomik, např. Západoafrická hospodářská a měnová unie)
5. **Úplná ekonomická unie** (hospodářská unie + politická integrace a společná měna, např. usiluje o ni Evropská unie)

Mezinárodní integrace může mít v zásadě dvě podoby:

Federalistická

- státy se sjednotí politicky a ekonomická integrace následuje po politické integraci
- tento proces byl typický pro USA

Funkcionalistická

- státy se propojují nejdříve ekonomickými vazbami a úplná politická integrace je završením toho ekonomického integračního procesu
- to je cesta, kterou se vydala Evropa

Evropská unie (EU)

Historie Evropské unie

1952

- založení Evropského **sdružení uhlí a oceli (ESUO)**
- zakladatelskými zeměmi byli **Německo, Francie, Itálie, Belgie, Nizozemí a Lucembursko**

1957

- **Evropské hospodářské společenství (EHS)**
- vzniká **Euratom** - Evropské společenství pro atomovou energii a jeho mírové využití

Důvody vzniku EHS

- ekonomický rozvoj, růst zaměstnanosti a životní úrovně
- kontrola průmyslových odvětví (zejména německých)
- protiváha USA, větší trh, hromadná produkce

1959

- **Velká Británie zakládá „konkurenční“ společenství s názvem Evropské sdružení volného obchodu (ESVO)**
- základajícími členy byli kromě **Velké Británie** také **Rakousko, Dánsko, Norsko, Portugalsko, Švédsko a Švýcarsko**

1967

- dochází k sjednocování ESUO, EHS a Euratom pod názvem **Evropské společenství (ES)**

Oživení integračních snah dochází v 70 letech. V roce **1971** vypukla světová měnová krize a **1973** přichází světové ropné šoky a významná evropská odvětví se dostávají do krizí (ocel, textil)

1973

- vstupují **Velká Británie, Dánsko a Irsko do ES** (nejsou členy ESVO)

1978

- podepsána dohoda o **Evropském měnovém systému**
- byla zavedena měnová jednotka ECU (používala se k mezinárodnímu bezhotovostnímu styku)

1979

- vzniká **Evropský parlament**

1981

- k ES přistupuje **Řecko**

1986

- k ES přistupuje **Portugalsko a Španělsko**

1987

- **Jednotný evropský pakt** – dokončení vytvoření **jednotného trhu EHS**, zajišťujícího volný pohyb osob, zboží a kapitálu

1991

- podepsány **asociační dohody mezi ES a tehdejší ČSFR, Polskem a Maďarskem**

1992

- **Maastrichtská dohoda** – smlouva o **Evropské unii** je **klíčovou smlouvou** na cestě k jednotné Evropě
- zde už byla vytyčena pravidla hospodářské unie a učiněny první kroky k úplné ekonomické unii, včetně rozhodnutí o zavedení jednotné měny **eura**

Evropská unie má tři pilíře:

- **hospodářská a měnová unie** – zavedení společné měny eura (základem toho pilíře jsou již dříve zmíněná tři společenství ES, EHS a Euratom) **pilíř**
- spolupráce v oblasti **justice a vnitřních věcí** – větší autorita a vliv Evropského parlamentu, výzkum, vývoj, vzdělání, zdravotnictví, občanství EU **pilíř**
- **společná zahraniční a bezpečnostní politika pilíř**

Nejvyšší stupeň nadstátního regulování

- společná **obchodní politika** (společné celní a zahraničně obchodní politiky vůdčí nečlenskými zeměmi)
- společná politika v oblasti **zemědělství a rybolovu** (je silně dotováno z EU)
- společná politika v oblasti **dopravy**

Konvergenční kritéria

1. **míra inflace** nesmí překročit **1,5% nad průměr** míry inflace **tří nejlepších států EU**
2. **celková zadluženost státu** (veřejných rozpočtů) nesmí překročit **60% HDP** země
3. **roční schodek** veřejných **rozpočtů** nesmí překročit **3% HDP** země
4. **dlouhodobá úroková míra** se nesmí odchylovat o více než **2% od průměrné** úrokové míry **tří nejlepších států**

1995

- členy EU se stávají **Švédsko, Finsko a Rakousko**

1997

- konference v Amsterdamu a v Lucemburku o dalším osudu EU, rozlišování EU o další členské státy

1998

- zřízena jediná **centrální banka pro celou EU** se sídlem ve Frankfurtu nad Mohanem

1999

- vznik jednotné měny euro
- **Euro** postupně **nahradilo národní měny v zemích tzv. Evropské měnové unie (EMU)**, kterou tvořilo **dvanáct členských zemí**

1.3.2002

- **euro jediná měna** v těchto zemích **i při hotovostním placením**

Květen 2004

- členy EU se stávají **ČR, Slovensko, Polsko, Maďarsko, Lotyšsko, Litva, Estonsko, Slovinsko, Malta a Kypr**

Červen 2004

- podepsání Ústavy EU představiteli 25 států EU

2007

- jsou členy EU **Bulharsko a Rumunsko**

21.12.2007

- je ČR součástí tzv. **schengenského prostoru**, kde je možný volný pohyb osob bez pasových hraničních kontrol
- v tomto prostoru bylo v roce 2009 25 států včetně Švýcarska, i když Švýcarsko není členem EU

2008

- přijalo euro **Slovinsko, Kypr a Malta**

2009

- přijalo euro **Slovensko**

2011

- poslední zemí, která zavedla euro bylo **Estonsko**

2013

- se připojilo **Chorvatsko**

Současnost Evropské unie

Evropská unie má v současnosti 28 členských států.

Evropská centrální banka (ECB)

- je centrální banka pro jednotnou evropskou měnu, euro.
- hlavním úkolem ECB je udržovat kupní sílu eura a tedy cenovou stabilitu v eurozóně.
- eurozóna sestává z 18 států Evropské unie, které od roku 1999 zavedly euro

Evropský parlament

- poslanci Evropského parlamentu, kteří v EU hájí zájmy občanů, se volí v přímých volbách na funkční období pěti let.
- parlament je vedle Rady Evropské unie jedním z hlavních orgánů EU, který přijímá právní předpisy

Má funkci:

1. **kontrolní**
2. **rozpočtovou**
3. **legislativní** – zákonodárná funkce v EU

Sídlo:

- Štrasburk (plenární zasedání)
- Brusel (výbory)
- Lucemburk (Generální sekretariát)

Předseda: Martin Schulz (od roku 2012)

Evropská rada - nejvyšší politický orgán

- složená z nejvyšších představitelů států a vlád
- nemá vlastní legislativní pravomoci – dává Unii podněty a definuje základní politické směry EU

Sídlo: Brusel

Předseda: Herman Van Rompuy

Rada Evropské unie (Rada ministrů)

- řeší základní otázky zákonodárství EU
- jejich představitelé se pravidelně sejdou, ale pak se opět vrací na svá národní místa ve vládách, kde také pobírají plat

Sídlo: Brusel

Předsednictví: Itálie

Evropská komise - nejvyšší administrativní orgán

- komise se skládá z předsedy a členů (komisařů), které nominují členské státy, a schvaluje Evropský parlament pracující pro EU tzv. plný úvazek
- má velké pravomoci a spravuje 98% všech rozpočtových výdajů

Sídlo: Brusel

Předseda: Jean-Claude Juncker

-

Rozpočet unie

- každý členský stát odvádí do společného rozpočtu cca 1% HND (hrubý národní důchod), cla vybírána na vnějších hranicích EU a část odvodů daně z přidané hodnoty = příjmy rozpočtu EU
- u výdajů neplatí princip reciprocity (vzájemnost)

4 základní cíle:

1. **udržitelný růst**
2. **ochrana a správné hospodaření s přírodními zdroji**
3. **občanství, svoboda, bezpečnost a právo**
4. **EU jako globální partner** (zahraniční politika EU ve světě)

Zemědělství

- je velmi citlivou oblastí
- cena zemědělské produkce je tzv. **intervenční cenou**, která pokrývá náklady na výrobu i u nejméně výkonných rolníků
- společná zemědělská politika funguje na principu **dovozních subvencí** (při dovozu do

EU je na levnější zemědělské produkty uvaleno vyrovnávací clo) a **dotací při vývozu** (chce-li výrobce své zboží vyvést mimo Unii, dostává dotaci, aby na světových trzích mohl prodávat za srovnatelnou cenu

Strukturální operace

- podpora **rozvoje regionů**, které výrazně **zaostávají za ostatními**
- podpora **hospodářské a sociální konverze území postižených strukturálními problémy**
- podpora adaptace a modernizace politik a systému **vzdělávání, rekvalifikací a zaměstnaností**

Společným znakem pro strukturální operace je tedy snaha, aby v Unii nebyly hospodářsky a sociálně zaostalé oblasti, které by byly potencionálním zdrojem problémů